

Zaaknummer : 01036836
Ons Kenmerk : ODH577152
Datum : 30-05-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 30 juni 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van onderhoud- en renovatiewerkzaamheden aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 2 t/m 60 (even), Professor Kamerlingh Onneslaan 37 t/m 83 (oneven) en Professor Lorentzlaan 221 t/m 255 (oneven) te Sliedrecht en is aangevraagd namens Stichting Tablis Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 juni 2023 tot en met 1 april 2024.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting Tablis Wonen;
- II. de voorschriften 1 tot en met 12 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 23 maart 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 april 2025.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage 1 locaties tijdelijke voorzieningen (**ODH685110**)

Bijlage 2 locaties permanente voorzieningen (**ODH685112**)

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - a de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
  - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - c relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
  - d de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Ecologisch Activiteitenplan Complex 918 te Sliedrecht' van 6 april 2022, de memo 'Beantwoording Conceptaanvraag Wet natuurbescherming' van 24 juni 2022 en de aanvullende informatie van 23 maart 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk. (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het rapport 'Ecologisch Activiteitenplan Complex 918 te Sliedrecht' van 6 april 2022, de memo 'Beantwoording Conceptaanvraag Wet natuurbescherming' van 24 juni 2022 en de aanvullende informatie van 23 maart 2023.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, minimaal één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de huidige bebouwing dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, en onder begeleiding van de ecologisch deskundige (vs. 4). Het gebruik van purschuim, glaswol, netten of doek is niet toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, dient per strekkende meter minimaal één exclusion flap geplaatst te worden. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het logboek (vs. 2). Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie vs. 2).
- 10 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op zo korte mogelijke termijn weer hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden door de ecologisch deskundige (zie vs. 4). Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 11 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden na een gewenningsperiode, waarin zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen gelijktijdig aanwezig en beschikbaar zijn. Deze periode is drie maanden voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen, en zes maanden voorafgaand aan de paarperiode voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van minimaal één maand voor de start van de werkzaamheden, waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen. De verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (zie vs. 4), die het vrijgeven ook noteert in het ecologisch logboek (zie vs.2). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.

- 12 De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis dienen te worden gemonitord door de deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis uit het meest recente Vleermuisprotocol, en met voldoende waarnemers. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gebruik maken van de aangebrachte voorzieningen als zomer- en paarverblijfplaats. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient het eerste en derde jaar na voltooiing van het laatst uit te voeren project (complex 906) en na het beschikbaar komen van de permanente voorzieningen van alle drie de complexen (905, 918 en 906) te worden onderzocht (bij voorkeur alle vier de complexen);
  - b de resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In deze rapportage moet zijn opgenomen:
    - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
    - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
  - c indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn en dit aanwijsbaar is toe te schrijven aan het uitblijven van de effectiviteit van de betreffende maatregelen dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie en worden er mogelijk extra maatregelen opgelegd;
  - d indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan. Ontheffinghouder dient hiervan binnen één maand mededeling te doen aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs.1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 30 juni 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van onderhoud- en renovatiewerkzaamheden aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 2 t/m 60 (even), Professor Kamerlingh Onneslaan 37 t/m 83 (oneven) en Professor Lorentzlaan 221 t/m 255 (oneven) te Sliedrecht en is aangevraagd namens Stichting Tablis Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 juni 2023 tot en met 1 april 2024.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Quicksan Wet natuurbescherming diverse straten Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.001, 8 februari 2021;
- Programmastudie Etagewoningen Siedrecht, BouwhulpGroep B.V., rapportnummer: 20.096, 13 april 2021;
- Nader onderzoek gierwaluw, huismus en vleermuis diverse straten te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.002, 24 november 2021;
- Ecologisch Activiteitenplan Complex 918 te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.007, 6 april 2022;
- Uitvoeringsplanning 498 woningen Tablis Wonen, 24 juni 2022;
- Foto's van blok 21 tot en met blok 25, Econsultancy B.V., 24 juni 2022;
- Conceptaanvraag Wet natuurbescherming, Professor Kamerlingh Onneslaan 32 e.o. te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.007, 24 juni 2022;
- Map met locaties tijdelijke kasten, Econsultancy B.V., 24 juni 2022;
- Overzicht kasten en gewinningstijden, Econsultancy B.V., 24 juni 2022;
- Td plan complex 918 aangepast, Fauna Protect, 24 juni 2022;
- Inbouwkasten deel 2, Econsultancy B.V., 10 augustus 2022;
- Ecologisch werkprotocol diverse straten te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.008, 24 augustus 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Op 2 februari 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Inbouwkasten uitgaande van vmpm1 voor zomerverblijf, Econsultancy B.V., 2 februari 2023.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 10 maart 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 23 maart 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Technische opname Prof. Kamerlingh Onneslaan 8, BouwhulpGroep, rapportnummer: 20.096, februari 2021;
- Technische opname Prof. Kamerlingh Onneslaan 73, BouwhulpGroep, rapportnummer: 20.096, 16 februari 2021;
- Rapportage asbestinventarisatie Complex 918 Professor Kamerlingh Onneslaan e.o. te Sliedrecht, Verhagen Milieu Advies, rapportnummer: VMA2021075.05, 5 maart 2021;
- Rapportage asbestinventarisatie De woning Kamerlingh Onneslaan 43 te Sliedrecht, Verhagen Milieu Advies, rapportnummer: VMA2021287, 9 april 2021;
- Rapportage thermografische opname 498 woningen te Sliedrecht, BK Bouw- en Milieuadvies B.V., rapportnummer: 221461, 16 mei 2022;
- Ecologisch logboek Tablis Wonen - Sliedrecht Complex 918, Fauna Protect B.V., 25 januari 2023;
- Ecologisch werkprotocol diverse straten te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.008, 17 februari 2023;
- Beantwoording verzoek aanvullende informatie complex 918 te Sliedrecht, Econsultancy B.V., rapportnummer: 14425.007, 23 maart 2023.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 25 juli 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting Tablis Wonen is voornemens om aan de woonblokken aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 2 t/m 60 (even), Professor Kamerlingh Onneslaan 37 t/m 83 (oneven) en Professor Lorentzlaan 221 t/m 255 (oneven) te Sliedrecht onderhoud- en renovatiewerkzaamheden uit te voeren. Het project is onderdeel van vier aan elkaar grenzende projecten die in de komende jaren gepland staan uitgevoerd te worden.

Het plangebied bestaat uit twaalf wooncomplexen met drie tot vier verdiepingen met in ieder wooncomplex zes individuele woningen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het na-isoleren van de spouwmuren bij circa 10% van de kopgevels;
- het aanbrengen geïsoleerde borstweringspanelen op de begane grond en de 1e verdieping;
- het reinigen van het metselwerk tot aan de dakrand;
- het vervangen en isoleren van het dakrandoverstek;
- het vervangen van de kunststofkozijnen, waarbij in de spouwmuur geboord en gezaagd zal worden;
- het schilderen van betonnen onderdelen en elementen;
- het schilderen van de dakrand;
- het aanbrengen van een luifel of andere verfraaiing bij de entree;
- het aanbrengen van MV dakdoorvoeren.

De onderhoud- en renovatiewerkzaamheden staan gepland te starten in juni 2023 en duren naar verwachting tot 1 april 2024. Gezien de mogelijke uitloop van de werkzaamheden en de monitoringsverplichting is een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021), met de uitzondering dat op afwijkende tijdstippen onderzoek heeft plaatsgevonden naar de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. Desondanks zijn wij van mening dat het typerende zwermgedrag wat wijst op de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen tijdens de onderzoeksmomenten gedurende de paarperiode voldoende zichtbaar moet zijn geweest. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de spouwmuren en onder daken van de volgende adressen zijn de volgende verblijfplaatsen aanwezig:

- één zomerverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 6;
- één zomerverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 24;
- één zomerverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 30;
- één zomerverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 65;
- één zomerverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 57;
- één paarverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 18;
- één paarverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 32.

De invliegopeningen zijn waargenomen in open stootvoegen, onder kantpannen, onder dakgoten en onder/boven kozijnen. Van twee zomer- en paarverblijfplaatsen is de exacte invliegopening niet bekend. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande

werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de spouwmuren en onder daken van de volgende adressen zijn de volgende verblijfplaatsen aanwezig:

- één zomerverblijfplaats aan de Professor Lorentzlaan 221-225;
- één paarverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 58;
- één paarverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 6;
- één paarverblijfplaats aan de Professor Kamerlingh Onneslaan 36.

De invliegopeningen zijn waargenomen in open stootvoegen, onder kantpannen, onder dakgoten en onder/boven kozijnen. Van drie paarverblijfplaatsen is de exacte invliegopening niet bekend. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Ecologisch Activiteitenplan Complex 918 te Sliedrecht' van 6 april 2022, de memo 'Beantwoording Conceptaanvraag Wet natuurbescherming' van 24 juni 2022 en de aanvullende informatie van 23 maart 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van compenserende en mogelijk mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de onderhoud- en renovatiewerkzaamheden gaan vijf zomerverblijfplaatsen en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats en drie paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. In de eerste week van 2023 zijn 44 tijdelijke vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura opgehangen aan de zijgevels van de wooncomplexen en woningen (zie bijlage 1). In de permanente situatie worden 44 inbouwkasten van het type VMPM1 van Unitura op verschillende oriëntaties gerealiseerd aan de gevels van de bebouwing (zie bijlage 2). De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de bebouwing ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van exclusion flaps welke gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen ingezet worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan, dient per strekkende meter minimaal één exclusion flap geplaatst te worden. De overige openingen mogen dan ongeschikt worden gemaakt met weringsborstels, rugvulling of vulschuim zonder plakranden. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft). Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 9. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12). Gezien het plangebied onderdeel is van vier aan elkaar grenzende projecten, waarbij in totaal 30 zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone

dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis verloren gaan, dient monitoring plaats te vinden naar de effectiviteit van de permanente voorzieningen. Er dient in het eerste en derde jaar na voltooiing van het laatst uit te voeren project (complex 906) en na het beschikbaar komen van alle permanente voorzieningen in de drie complexen te worden gemonitord. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 januari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan het uitblijven van de effectiviteit van de betreffende maatregelen dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie en worden er mogelijk extra maatregelen opgelegd. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 12.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Sliedrecht. Gezien de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd, en gelet op de maatregelen en hetgeen geborgd in de voorschriften, is aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de onderhoud- en renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5 onder b sub 3 van de Wnb.

De bebouwing in het plangebied stamt uit 1958 en bestaat uit vier bouwlagen, waarvan de eerste bouwlaag bergingen. In de bebouwing zijn bij de balkonconstructies en boven de ramen koudebruggen aanwezig. Er is tevens warmtestraling in de gevelconstructie waargenomen. Hierdoor is het moeilijk een goed binnenklimaat en een gezonde vochthuishouding te hanteren (BK bouw- & milieuadvies, 16 mei 2022). Dit blijkt onder andere uit de aanwezigheid van tocht in de woningen (BouwhulpGroep B.V., februari 2021). Met het uitvoeren van de geplande werkzaamheden wordt het binnenklimaat verbeterd wat ten goede komt van de gezondheid van de bewoners. Tevens is het energielabel van de bebouwing in huidige staat D tot F en wordt met het uitvoeren van de werkzaamheden energielabel B tot A behaald. Dit zal resulteren in energiezuinigere woningen waarbij minder CO² uitstoot op zal treden. Daarmee komt het uitvoeren van de geplande werkzaamheden ook het milieu ten goede. In de bebouwing is in verschillende materialen asbest met risicoklasse 1, 2 en 2A aangetroffen (Verhagen Milieu Advies, 2021). Er wordt geadviseerd deze voorafgaand aan de renovatie te saneren (SGS Ingenieursbureau, 2021). Met het uitvoeren van de geplande werkzaamheden wordt het asbest gesaneerd en wordt het risico op de veiligheid en gezondheid van bewoners en omwonenden weggenomen. Daarmee komt het uitvoeren van de geplande werkzaamheden ten goede van de volksgezondheid en openbare veiligheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met

inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden omdat het bestaande woningen betreft die gerenoveerd worden. Middels de onderhoud- en renovatiewerkzaamheden dient energielabel B of hoger behaald te worden. Dit kan alleen door isolatie van de spouwmuur en het vervangen van de kozijnen. Bij uitvoering van alternatieve methoden, zoals het isoleren van binnenuit, worden de beoogde energiedoelen niet behaald. Daarnaast leidt het renoveren van binnenuit tot overlast voor de bewoners en gaat woonoppervlakte verloren. Bovendien gaan de aangetroffen verblijfplaatsen met deze werkwijze ook verloren, vanwege gewijzigde klimatologische omstandigheden en vochtrophoping door condensatie in de spouwruijnte. Er is geen sprake van een alternatieve planning, omdat met het uitvoeren van de werkzaamheden al rekening wordt gehouden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Tevens worden voorzorgsmaatregelen getroffen tijdens de werkzaamheden om de verstoring van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk te beperken.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Sliedrecht bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.